

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.6.3.38>**ZADANIA I FUNKCJE ORGANIZACJI SĄDOWNICTWA NA UKRAINIE****Olha Shcherbliuk***student Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-9903-9751

e-mail: ov_sherblyk@ukr.net

Adnotacja. Artykuł analizuje obowiązujące ustawodawstwo i teoretyczne osiągnięcia różnych naukowców dotyczące pojęcia zadań i funkcji organizacji sądownictwa na Ukrainie. Określa się, że prawo do sprawiedliwego procesu zależy od wielu czynników, z których jednym jest zadanie i funkcja organizacji sądownictwa na Ukrainie. Należy zauważyć, że jasne określenie na poziomie legislacyjnym zadań i funkcji organizacji sądownictwa na Ukrainie zapewni uporządkowanie jego struktury i współdziałanie elementów, które wchodzi w jego system w celu zmniejszenia niepewności, a także zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów i czasu, a w przyszłości przyczyni się do właściwego zapewnienia wymiaru sprawiedliwości. Organami i instytucjami, które są powołane do wykonywania funkcji i zadań organizacji sądownictwa są: Wyższa Rada Sprawiedliwości, Państwowa Administracja Sądowa Ukrainy, Wyższa Komisja Kwalifikacyjna Sędziów Ukrainy, samorząd sędziowski, aparat sądowy, Krajowa Szkoła Sędziów Ukrainy, inne organy władzy państwowej i samorządy lokalne zaangażowane w organizacyjne zapewnienie działalności sądów.

Słowa kluczowe: zadania, funkcje, sądownictwo, organizacja, zabezpieczenie, funkcjonowanie, organy, instytucje.

TASKS AND FUNCTIONS OF THE ORGANIZATION OF THE JUDICIARY IN UKRAINE**Olha Shcherbliuk***Applicant**Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-9903-9751

e-mail: ov_sherblyk@ukr.net

Abstract. The article analyzes the current legislation and theoretical developments of various scholars on the concept of tasks and functions of the judiciary in Ukraine. It is determined that the right to a fair trial depends on many factors, one of which is the tasks and functions of the organization of the judiciary in Ukraine. It is noted that a clear definition at the legislative level of the tasks and functions of the judiciary in Ukraine will streamline its structure and interaction of elements that are part of its system to reduce uncertainty and increase the efficiency of resources and time, and in the future will contribute to justice. Bodies and institutions that are called to perform the functions and tasks of the judiciary are: the High Council of Justice, the State Judicial Administration of Ukraine, the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine, judicial self-government, the court staff, the National School of Judges of Ukraine, other public authorities and local governments participate in the organizational support of the courts.

Key words: tasks, functions, judicial system, organization, provision, functioning, bodies, institutions.

ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОУСТРОЮ В УКРАЇНІ**Ольга Щерблюк***здобувач**Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-9903-9751

e-mail: ov_sherblyk@ukr.net

Анотація. У статті проаналізовано чинне законодавство та теоретичні напрацювання різних науковців щодо поняття завдань та функцій організації судустрою в Україні. Визначено, що право на справедливий суд залежить від багатьох чинників, одним із яких є завдання та функції організації судустрою в Україні. Зазначено, що чітке визначення на законодавчому рівні завдань та функцій організації судустрою в Україні забезпечить впорядкування його структури й взаємодію елементів, які входять у його систему задля зниження невизначеності, а також підвищення ефективності використання ресурсів і часу, а в майбутньому сприятиме належному забезпеченню відправлення правосуддя. Органами та установами, які покликані здійснювати функції і завдання організації судустрою, є Вища рада правосуддя, Державна судова адміністрація України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, суддівське самоврядування, апарат суду, Національна школа суддів України, інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що беруть участь в організаційному забезпеченні діяльності судів.

Ключові слова: завдання, функції, судустрої, організація, забезпечення, функціонування, органи, установи.

Вступ. Як засвідчує еволюція людства, судоустрій є соціально необхідним продуктом життєдіяльності суспільства. Будь-які об'єднання людей задля створення держави обов'язково будуть взаємодіяти між собою, але кожне з них прагне до своєї мети, виконує тільки йому властиві завдання, реалізує тільки свої специфічні функції щодо забезпечення діяльності держави (Вороненков, 2009).

Право на справедливий суд має комплексну структуру, складається з багатьох елементів, і ототожнення цього права виключно зі справедливою процедурою є не цілком правильним. Зміст права на справедливий суд знаходимо в міжнародних стандартах, серед яких найширше воно розкривається у ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, яка передбачає, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, установленим законом, який вирішить суперечку щодо його прав та обов'язків цивільного типу або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Слід зазначити, що право на суд охоплює надзвичайно широке поле різноманітних категорій. Воно стосується як інституційних та організаційних аспектів, так і особливостей здійснення окремих судових процедур (Грень, 2015: 132; Коваль, 2006: 130; Куценко, 2016).

Таким чином, право на справедливий суд залежить від багатьох чинників, одними з яких є завдання та функції організації судоустрою в Україні.

Основна частина. Функції і завдання організації судоустрою – це запорука ефективної роботи усієї судової системи. В досліджуваній сфері багато науковців звертали увагу на заявлену нами для розгляду проблематику, зокрема М. Вишневський, Н. Грень, І. Ковбас, О. Курило, В. Куценко, А. Лапкін, А. Стрижак, А. Федорченко. Однак результати цих досліджень були дотичними чи суміжними до вибраної нами тематики.

Необхідно відзначити, що суттєвою особливістю організаційного впливу у сфері забезпечення правосуддя є те, що повноваження управляючого суб'єкта є значно обмеженими (звуженими) порівняно з іншими сферами виконавчо-розпорядчої діяльності. Це зумовлюється конституційним визнанням незалежного статусу суддів як носіїв судової влади (ст. 126 Конституції України). Владна розпорядча діяльність щодо сфери діяльності судів обмежується межами організаційного і матеріального забезпечення процесу відправлення правосуддя, розгляду конкретних кримінальних, цивільних, трудових, адміністративних та інших справ. Можливість застосування певних управлінських дій із боку уповноважених органів і посадових осіб зумовлюється потребами реалізації принципу поділу державної влади, дії механізму стримувань і противаг, недопущення зловживань з боку суддів, а також необхідністю утворення та організації функціонування судів (Стрижак, 2005: 10). Виконання завдань, які охоплює функція організаційного забезпечення діяльності судів відповідно до вимог закону, у жодному разі не має здійснюватися зі шкодою принципу самостійності судів, незалежності та підлеглості тільки закону суддів і представників народу, котрі беруть участь у здійсненні правосуддя. Сутністю цієї функції є сприяння судам у належному здійсненні ними своїх повноважень, котрими вони наділені як органи судової влади, особливо повноважень щодо здійснення правосуддя (Сенченко, Пророченко, 2019: 70).

Отже, функції і завдання організації судоустрою в Україні повинні, з одного боку, відповідати сприянню належного здійснення судами своїх повноважень, а з іншого боку, не створювати умови для впливу на суддів. Як влучно зазначив І. Петрухін, повноцінна діяльність судів як незалежної державної влади є реальною лише за умови справжньої дії принципу поділу державної влади, що унеможлиблює втручання органів державної виконавчої влади у процес з'ясування істини, що відбувається у рамках конкретної судової справи (Петрухін, 2000: 17).

Відповідно до Великого тлумачного словника сучасної української мови, завдання – це наперед визначений, запланований для виконання обсяг роботи або те, що хочуть здійснити (Бусел, 2001: 284). Таким чином, завдання – це комплекс заходів, які впливають із головної мети й підлягають вирішенню для її досягнення, конкретизують цілі органу та становлять цільову функцію структурного підрозділу (Про затвердження Порядку проведення функціонального обстеження органів виконавчої влади, 2005), або напрями діяльності, що забезпечують досягнення головної мети функціонування державного органу чи структурного підрозділу (Про затвердження Порядку розроблення посадових інструкцій державних службовців категорій «Б» та «В», 2019).

Однак під час виокремлення завдань і функцій, які стоять перед різними органами державної влади, не завжди можна чітко відокремити їх один від одного. Так, В. Сердюк, досліджуючи актуальні питання діяльності апаратів вищих спеціалізованих судів, визначає основним завданням апарату вищого спеціалізованого суду організаційно-методичне та інформаційне забезпечення діяльності відповідного вищого судового органу (Сердюк, 2011: 32; Вишневський, 2019), тобто автор під завданням апарату суду розуміє організаційне забезпечення роботи суду, доповнюючи його інформаційним та методичними різновидами. Однак, на нашу думку, це завдання відповідає організаційним та забезпечувальним функціям, отже, необхідно визначити конкретні види або напрями роботи, що будуть спрямовані на досягнення поставленої мети та виконання функцій.

Таким чином, під завданнями організації судоустрою в Україні ми розуміємо заплановані у майбутньому на підставі законодавчо визначених цілей та функцій види робіт з належного забезпечення діяльності суддів, судових органів і установ та їх персоналу.

Функція – термін, який має не одне значення. У перекладі з латини “functio” – це виконання, здійснення, а також діяльність, обов'язок, призначення, роль. На відміну від загальних понять права та принципів права,

щодо яких сформувались певною мірою усталені погляди сучасних дослідників, поняття функцій ще потребує свого аналізу, а також нових теоретичних і методологічних підходів до свого визначення (Бобылев, 2004: 10). Загальне визначення поняття «функція» пропонує В. Протасов, який вважає, що функція – це та діяльність, той вплив, які має здійснювати та чи інша система (державна, правова, державний орган, наука, теорія тощо), щоб вирішити поставлені перед нею завдання, досягти своїх цілей (Марченко, 2007: 27; Бородін, 2014: 24).

В адміністративному менеджменті функції управління мають специфічний характер, особливий зміст і можуть здійснюватися самостійно, бути як не пов'язаними між собою, так і безвідривно пов'язаними, більш того, вони взаємно проникають один в одного. Іншими словами, доцільним в адміністративному менеджменті є те, щоб усі функції були об'єднані в єдиний, цілісний процес і відображали основні стадії процесу адміністративного менеджменту. Функція – це відокремлений вид професійної діяльності, яка повно та всебічно відображає сутність і зміст процесів, які здійснюються та формують систему діючих механізмів організації. Серед основних характеристик функцій управління можна виділити однорідність змісту робіт, які виконуються в рамках однієї функції управління; цільову спрямованість цих робіт; відокремлений комплекс виконуваних завдань. Таким чином, кожна функція повинна представляти певну сферу дії процесу адміністративного менеджменту, а система управління конкретним об'єктом або видом діяльності (у досліджуваному випадку – адміністративний менеджмент) – це сукупність функцій, пов'язаних єдиним управлінським циклом (Велешук, 2013).

Організаційна діяльність є головним елементом систем управління. Функція організації – це процес систематичного коригування багатьох завдань і взаємовідносин між людьми, що їх виконують. Функція організації спрямована на реалізацію визначених на попередньому етапі планів. Організовувати – це значить створювати структуру (Мескон, 1998: 86; Ніколайчук, 2015: 71).

Як зазначає Ю. Кіцул, функції органів публічної адміністрації – це провідні напрями їх діяльності, у яких виражається цільове навантаження та з якими безпосередньо пов'язані обсяг і зміст публічно-владних повноважень, що надаються цим суб'єктам (Кіцул, 2015: 34). І. Ковбас розкриває функції органів публічного адміністрування через завдання, що закріплюються в нормативно-правових актах і становлять установлені законодавством України взаємопов'язаний комплекс дій посадових осіб органів публічної адміністрації, метою яких є належне забезпечення реалізації конституційних прав та свобод людини й громадянина шляхом якісного надання адміністративних послуг, управління об'єктами державної власності та контролю-наглядовою діяльністю за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами (Ковбас, 2012: 74; Куценко, 2016).

Отже, функціями організації судоустрою є провідні напрями діяльності органів та установ, визначених у Законі України «Про судоустрій та статус судів», які покликані забезпечити та підтримувати у належному стані функціонування судової влади.

В Україні діє єдина система забезпечення функціонування судової влади, а саме судів, органів суддівського врядування, інших державних органів та установ системи правосуддя. Органами та установами, які покликані здійснювати функції і завдання організації судоустрою, є Вища рада правосуддя, Державна судова адміністрація України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, суддівське самоврядування, апарат суду, Національна школа суддів України, інші органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що беруть участь в організаційному забезпеченні діяльності судів (Про судоустрій і статус судів, 2016).

Однак під час виокремлення завдань і функцій, які стоять перед зазначеними судовими органами та установами, не завжди можна їх чітко визначити, тому, аналізуючи правовий статус, можемо припустити, що основними функціями щодо організації судоустрою виступають забезпечувальна, фінансово-розпорядницька, контрольна, інформаційно-комунікативна, нормативно-методична тощо. Завдання кожного судового органу чи установи у сфері організації судоустрою переважно визначаються з тих напрямів та повноважень, які зазначені у нормативно-правових актах, що регулюють їх статус.

Отже, чітке визначення на законодавчому рівні завдань та функцій організації судоустрою в Україні забезпечить впорядкування його структури і взаємодію елементів, які входять у його систему, задля зниження невизначеності, а також підвищення ефективності використання ресурсів і часу, а в майбутньому сприятиме належному забезпеченню відправлення правосуддя.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз чинного законодавства та теоретичних напрацювань учених із різних галузей дав змогу виокремити завдання та функції організації судоустрою в Україні та констатувати, що право на справедливий суд залежить від багатьох чинників, одними з яких є завдання та функції організації судоустрою в Україні. Функції і завдання організації судоустрою в Україні повинні, з одного боку, відповідати сприятливо належному здійсненню судами своїх повноважень, а з іншого боку, не створювати умови для впливу на суддів; під завданнями організації судоустрою в Україні ми розуміємо заплановані у майбутньому на підставі законодавчо визначених цілей та функцій види робіт із належного забезпечення діяльності суддів, судових органів і установ та їх персоналу; функціями організації судоустрою виступають провідні напрями діяльності органів та установ, визначених у Законі України «Про судоустрій та статус судів», які покликані забезпечити та підтримувати у належному стані функціонування судової влади.

Список використаних джерел:

1. Бобылев А. Понятие, принципы и функции права. *Право и политика*. 2004. № 4. С. 4–14.
2. Бородін І. Функції публічного управління. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 3. С. 24–29.
3. Бусел В. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ : Перун, 2001. 1440 с.

4. Велешчук С. Концептуальні підходи до визначення функцій та класифікації методів адміністративного менеджменту. *Ефективна економіка*. 2013. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1952>.
5. Вишневецький М. Адміністративно-правове регулювання діяльності апарату суду в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2019. 218 с.
6. Вороненков Д. Теоретические и нормативные основы судебного контроля в механизме разделения властей : автореф. дисс. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.01. Санкт-Петербург, 2009. URL: <https://www.disserscat.com/content/teoreticheskie-i-normativnye-osnovy-sudebnogo-kontrolya-v-mekhanizme-razdeleniya-vlastei>.
7. Грень Н. Право на справедливый суд: проблемы доступности та публічності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2015. № 825. С. 132–137.
8. Кіцул Ю. Функції органів публічної адміністрації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 33–36.
9. Коваль І. Право на справедливый суд: практика Європейського суду з прав людини щодо України. *Право України*. 2006. № 10. С. 129–132.
10. Ковбас І. Завдання та функції як необхідні складові адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2012. Вип. 29. С. 66–77.
11. Куценко В. Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2016. 223 с.
12. Марченко Н. Общая теория государства и права. Академический курс : в 3 т. Москва : Норма, 2007. Т. 2. 804 с.
13. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / пер. с англ. Москва : Дело, 1998. 800 с.
14. Ніколайчук С. Адміністративно-правовий статус Національної школи суддів України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2015. 182 с.
15. Петрухин И. Проблема судебной власти в современной России. *Государство и право*. 2000. № 7. С. 15–21.
16. Про затвердження Порядку проведення функціонального обстеження органів виконавчої влади : Наказ Головдержслужби України від 29 липня 2005 р. № 189 (втрата чинності).
17. Про затвердження Порядку розроблення посадових інструкцій державних службовців категорій «Б» та «В» : Наказ НАДС від 11 вересня 2019 р. № 172-19.
18. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 56.
19. Сенченко Н., Пророченко В. Вища рада правосуддя як орган, що здійснює забезпечення діяльності судів в Україні. *Право і суспільство*. 2019. № 3. С. 69–73.
20. Сердюк В. Актуальні питання діяльності апаратів вищих спеціалізованих судів у контексті судової реформи. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2011. № 1. С. 27–37.
21. Стрижак А. Державне управління забезпеченням діяльності судів загальної юрисдикції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2005. 27 с.

References:

1. Bobylev A.I. (2004). Poniatie, printcipy i funktsii prava [Concept, principles and functions of law]. *Pravo i politika*. № 4. pp. 4–14. [in Russian].
2. Borodin I.L. (2014). Funktsii publicznego upravlinnia [Public administration functions]. *Yurydychnyi visnyk. Povitriane i kosmichne pravo*. № 3. pp. 24–29. [in Ukrainian].
3. Busel V. (red) (2001). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Ukladach i holov. red. V. Busel. Perun. 1440 p. [in Ukrainian].
4. Veleshchuk S. (2013). Kontseptualni pidkhody do vyznachennia funktsii ta klasyfikatsii metodiv administratyvnoho menedzhmentu [Conceptual approaches to the definition of functions and classification of methods of administrative management]. *Efektivna ekonomika*. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1952> [in Ukrainian].
5. Vyshnevskiy M. (2019). Administratyvno-pravove rehuliuвання diialnosti aparatu sudu v Ukraini [Administrative and legal regulation of the court staff in Ukraine]: dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yurydychnykh nauk za spetsialnistiu 12.00.07. Kyiv. 218 p. [in Ukrainian].
6. Voronenkov D. (2009). Teoreticheskie i normativnye osnovy sudebnogo kontrolya v mekhanizme razdeleniia vlastei [Theoretical and normative foundations of judicial control in the mechanism of separation of powers]: avtoreferat dissertatsii na soiskaniia nauchnoi stepeni doktora iuridicheskikh nauk: 12.00.01. Sankt-Peterburg. URL: <https://www.disserscat.com/content/teoreticheskie-i-normativnye-osnovy-sudebnogo-kontrolya-v-mekhanizme-razdeleniya-vlastei> [in Russian].
7. Gren N. (2015). Pravo na spravedlivii sud: problemi dostupnosti ta publichnosti [The right to a fair trial: problems of accessibility and publicity]. *Visnik Natsionalnogo universitetu "Lvivska politehnika"*. № 825. pp. 132–137. [in Ukrainian].
8. Kitsul Yu. (2015). Funktsii orhaniv publichnoi administratsii [Functions of public administration bodies]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universyietu. Seriya "Pravo"*. Vypusk 32. Tom 3. pp. 33–36. [in Ukrainian].
9. Koval I. (2006). Pravo na spravedlyvyi sud: praktyka Yevropeiskoho sudu z prav liudyny shchodo Ukrainy [The right to a fair trial: the case law of the European Court of Human Rights on Ukraine]. *Pravo Ukrainy*. № 10. pp. 129–132. [in Ukrainian].
10. Kovbas I. (2012). Zavdannia ta funktsii, yak neobkhidni skladovi administratyvno-pravovoho statusu orhaniv publichnoi administratsii [Tasks and functions as necessary components of the administrative and legal status of public administration bodies]. *Aktualni problemy vdoskonalennia chynnoho zakonodavstva Ukrainy*. Vyp. 29. pp. 66–77. [in Ukrainian].

11. Kutsenko V. (2016). Administratyvno-pravovyi status Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy [Administrative and legal status of the State Judicial Administration of Ukraine]: dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupeniu kandydata yurydychnykh nauk: 12.00.07. Kyiv. 223 p. [in Ukrainian].
12. Marchenko N. (2007). Obshchaia teoriia gosudarstvo i prava [General theory of state and law]. Akademicheskii kurs v trekh tomakh. Moskva: Norma. T. 2. 804 p. [in Russian].
13. Meskon M.Kh. (1998) Osnovy menedzhmenta [Management Basics]. Per. s angl. M.Kh. Meskon, M. Albert, F. Khedouri M.: Delo. 800 p. [in Russian].
14. Nikolaichuk S. (2015). Administratyvno-pravovyi status Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy [Administrative and legal status of the National School of Judges of Ukraine]: dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yurydychnykh nauk za spetsialnistiu 12.00.07. Kyiv. 182 p. [in Ukrainian].
15. Petrukhin I. (2000). Problema sudebnoi vlasti v sovremennoi Rossii [The problem of the judiciary in modern Russia]. *Gosudarstvo i pravo*, № 7. pp. 15–21. [in Russian].
16. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia funktsionalnoho obstezhennia orhaniv vykonavchoi vlady [On approval of the Procedure for conducting a functional inspection of executive bodies]: Nakaz Holovderzhsluzhby Ukrainy vid 29.07.2005 r. № 189 (vtrata chynnosti). [in Ukrainian].
17. Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia posadovykh instruksii derzhavnykh sluzhbovtziv katehorii “B” ta “V” [On approval of the Procedure for development of job descriptions for civil servants of categories “B” and “C”]: Nakaz NADS vid 11.09.2019 r. № 172-19. [in Ukrainian].
18. Pro sudoustrii i status suddiv [On the judiciary and the status of judges]: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016. № 1402-VIII. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2016. № 56. [in Ukrainian].
19. Senchenko N., Prorochenko V. (2019). Vyshcha rada pravosuddia yak orhan, shcho zdiisniue zabezpechennia diialnosti sudiv v Ukraini [The High Council of Justice as a body that ensures the activities of courts in Ukraine]. *Pravo i suspilstvo*, № 3. pp. 69–73. [in Ukrainian].
20. Serdiuk V. (2011). Aktualni pytannia diialnosti aparativ vyshchykh spetsializovanykh sudiv u konteksti sudovoi reformy [Current issues of the activity of the staff of higher specialized courts in the context of judicial reform]. *Chasopys tsyvilnoho i kryminalnoho sudochynstva*. № 1. pp. 27–37. [in Ukrainian].
21. Stryzhak A. (2005). Derzhavne upravlinnia zabezpechenniam diialnosti sudiv zahalnoi yurysdyksii [State management of ensuring the activities of courts of general jurisdiction]: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupeniu kandydata yurydychnykh nauk: 12.00.07. Kyiv. 27 p. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.6.3.39>

TEORETYCZNE PODSTAWY BADANIA I WYKORZYSTANIA ŚLADÓW ZAPACHOWYCH PODCZAS DOCHODZENIA WYKROCZEŃ KARNYCH

Volodymyr Yashchuk

kandydat na stopień naukowy doktora filozofii

Katedry Kryminalistyki i Medycyny Sądowej

Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-7610-3319

e-mail: volkvsh77@ukr.net

Adnotacja. Badanie i wykorzystanie śladów zapachowych w dochodzeniu wykroczeń karnych na obecnym etapie nie było przedmiotem odrębnych badań w literaturze naukowej, a kształtowanie teoretycznych podstaw tej działalności określiło cel artykułu naukowego. Zestaw narzędzi metodologicznych jest wybierany z uwzględnieniem celu, specyfiki obiektu i przedmiotu badań. Wyznacznikiem jest ogólna dialektyczna metoda naukowego poznania zjawisk, a także ich powiązań z praktyczną działalnością badacza, specjalisty, biegłego w dochodzeniu wykroczeń karnych. Wśród specjalnych metod badawczych stosuje się następujące: porównawczo-prawną; historyczno-prawną; systemowo-strukturalną. Przeprowadzone badania wykazały, że problemy badań i stosowania śladów zapachowych w identyfikacji, ujawnianiu, dochodzeniu, zapobieganiu wykroczeniom karnym były przedmiotem zainteresowania naukowców, praktyków zarówno Ukrainy, jak i innych państw świata.

Słowa kluczowe: ślad zapachowy, odorologia, badania, wykorzystanie, wykroczenie karne, nauka.